

324.262

ÚRNAK SZOLGÁI MINDNYÁJAN

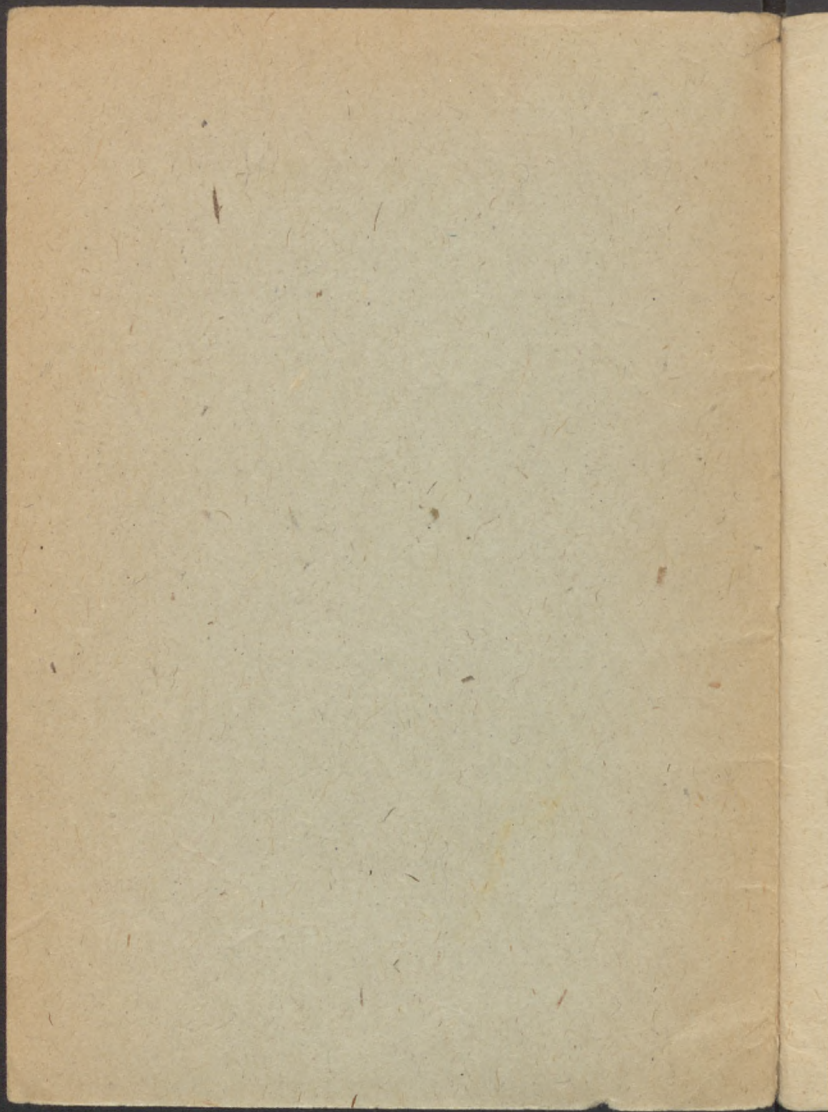
SZINJÁTÉK 1 FELVONÁSBAN

IRTA:

KARÁCSONY SÁNDOR

E X O D U S - K I A D Á S

ÚRNAK SZOLGÁI MINDNYÁJAN

SZINJÁTÉK 1 FELVONÁSBAN

IRTA:

KARÁCSONY SÁNDOR

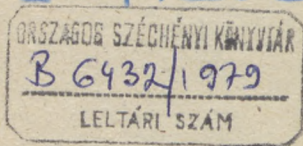

B U D A P E S T, 1 9 4 9

S. Szabó József
emlékének

P
2

724.262

Felelős kiadó: Szabó Imre.

4219 Bethánia-nyomda, Budapest, Gyulai Pál u. 9.
(Felelős: Horváth János.)

EZT A DARABOT mint a debreceni kollégium gimnáziumában működő ifjúsági gyülekezet vigyázó presbitere írtam hetedik osztályos koromban. A gyülekezet lelképásztora, egyben a gimnázium vallástanára elolvasta, helybenhagyta és megengedte, hogy előadhatjuk. Isten után nem egyedül csak neki, de jókora percentben ennek a vallástanár úrnak köszönhetem, hogy imádkozó, bibliaolvasó, hívő, vallásos református ember lett belőlem. Bizvást bizonyíthatok tehát arról is, hogy nem közömbösségében, hanem hitében és meggyőződésében tette ezt s így ez a kis színdarab egyszerre két dolgot is bizonyít. a.) Debrecenben a diákok már a XX. század első évtizedében is ébredtek felfelé. b.) Debrecenben a tanárok még a XX. század első évtizedében is híven ápolták a reformáció XVI. századbéli hagyományainak nemes tüzeit. Ma, az evangéliumi ébredés állítólagos előrehaladott állapotában — őszintén megvallom — félttem ennek a kis darabnak a mondanivalóját a farizeizmusnak, az ál-

kegyesség megcsontosodott formalizmusának és a furor theológicusnak az előre megjósolható kritizálásától. Félttem a mondanivalómat, ismétlem, de nem félek. Nagyobb van itt az ilyesmiknél.

A belmissziós „műkedvelő színpadnak“ meg kell szabadulnia végrevalahára a kongón szavaló, de illuziót kelteni képtelen dilettáns fércművektől. Ez pedig csupán egyféleképpen lehetséges. Ha a helyükbe tóduló s őket kiszorítani akaró másfajta munkák szerzői halálos komolysággal, életükkel is szavatolón azt írják meg őszintén, „amit láttak“ — ami a lelkiükben elevenen él, mert — élmény. Az ú. n. építő irodalom általában véve is, akár csak a belmissziói színpadon, csupán abban az esetben lesz misszionáló erővel teljes, ha azok írják, akiknek Isten adta kezükbe a tollat és ha csak azt írják, amit a lélek diktált nekik.

Úrnak szolgálai mindnyájan.

— EGY FELVONÁSBAN. —

SZEMÉLYEK: A nagytiszteletű esperes úr. Tiszteletes Kovács, a káplánja. Tiszteletes Balázs, a nagytiszteletű úr 50 percentre megválasztott utódja. A Kurátor, a Harangozó és Gerszon, szegény agyalágyult ember, a falu boldondja.

— Történik a parókián. —

ELSŐ JELENET.

Balázs és a Kurátor.

BALÁZS: *(a Kurátorral felsőkabátban, útitáskával jön)* De hiszen a gondnoknak ilyenkor nem volna szabad a templomból hiányoznia.

KURÁTOR: Szabad itt minden. Fikciósan megy minálunk az eklézsia dolga.

BALÁZS: Ugyan, Kurátor úr!

KURÁTOR: De tessék elhinri, kérem. Lesz egy csepp baja tiszteletes uramnak, ha igazán szívin akarja viselni a gondunkat.

BALÁZS: Akkor Kurátor úr — lesz bajom.

KURÁTOR: Értem a szót, uram. Azt mondhatom rá, hogy: háláistennek.

BALÁZS: Mondja, mégis magának mi minden nem tetszik?

KURÁTOR: Mik mindenek tiszteletes uram, mer vannak ám csüstül. Egy ennyi kis máshitü káplán kéne csak a faluba, osztán majd ki-világlana szépen a sorunk. *(mutatja az ujján, hogy mekkorát gondol.)* Fejitül büdösödik a hal — azt mondják. Nem az urak, az emberek. Az urak azt hiszik, hogy a világ lett rosszabb. Tudja a jó Isten, hogy van, hogy nincs. Én, kérem, egyszerű parasztember vagyok, hát nem merem így mirnixdirrix se-hogy se mondani. Csak másképp kék lenni. Ez az egy biztos, ezt a vak is látja.

BALÁZS: De mégis hát, mi baj?

KURÁTOR: Hát teccik látni, a többek közt, ve-gyük a legutolsó úrvacsoraosztást. Vagyunk vagy hétezeren, oszt felvette ötvenkilenc lílek. Nem jól van e, kérem.

BALÁZS: Jó, jó, nem mondom, jelent valamit, de azért még nem kell a Dunának menni.

KURÁTOR: Többet is jelent a. Mert itt nem a száját filti az emberiség a mások pállott szájatul, mint az uraknál, akik azír nem ilnek az úri szent vacsorával. Mer, teccik látni, templomba se jár már a nípek.

BALÁZS: Hiszen titkon, ajtóját bezárolva is imádkhatja az ember az Istent.

KURÁTOR: Csakhogy nem imádja ám. Hanem, kírem szívesen, úgy elmegy az ember kedve a templomtól. Az öreg nagytiszteletű úr is... meg a káplán úr is... Az egyik nagyon is lábánál fogva imádkozza az Ūristent lefelé az égből, a másik kelletténél okosabb, oszt nem bánja, ha lefagy a Krisztus a keresztről, csak ne vele temettessék. Én nem tudom, kérem... elhiszem én, hogy Saulusból Paulus lett a vígin, de Isten bűnül ne vegye, mirek azt három vasárnap egyvígtibe bizonyítgatni. Én, hát hiszen tudom, hogy számár ember vagyok, de azt hiszem, Isten Ő felsége másért íratta meg a testámentumokat. Mert ha ezir... *(fejét csóválja)* hát... nem szeretném... Még hálistennek van egy szikrányi bizodalom bennem, de... Pedig arra meg szükségem van.

BALÁZS: Hát a káplán úr se szájok íze szerint való ember?

KURÁTOR: Éppen arról akartam szólni, hogy igazán elmondhatjuk: adtál Uram esőt, de nincs köszönet benne. Mer, ugy-i bizony, aki pap, a pap, oszt először *(mutatja az újján, hogy először)* ne leljik az árokba reggel, másodszor *(mutatja)* ne leljik a menyecskék szoknyája körül, harmadszor ne csináljon gesefteket, mert főtt esik a palástján, negyedszer, ha mán gesefteket csinál, becsületesen csinálja, mert még a botosnak a keresztapját is megetetjük a rossebbel, ha csal, tisztessig ne essik szólván. Aztán meg...

BALÁZS: Még több is van?

KURÁTOR: Olyan, hogy beszélni se szeretek róla.

BALÁZS: Ugyan!?

KURÁTOR: Biz úgy a, kirem. Az ígéröl van szó tudniillik. Nyíltan is megmondja, ha magaszörű emberek közt van, de hát az miránk osztán tulajdonképpen nem tartozik, hanem amúgy is kiérzik valahogy a beszídjébül, hogy nem okos dolog ez az egész. Osztán az ember elréműl kérem... ez a hübnere a dolognak, mert hej, kell ám a vallás az embernek, mint egy falat kenyér; akkor tudja meg, mikor már nincs-formán... Rettentő nagy eset ez, tiszteletes úr.

BALÁZS: Hát bizony nehéz sor, kezdem látni.

KURÁTOR: Meg osztán kisebbek. Teszem azt, anyagiakban se valami fényesen állunk. Azután suskusok is történnek, teccik tudni, tiszteletes úr, osztán emiatt a Kántor úrral, meg a presbitériommal az az örökös osztozkodás... Csak jó az, ha a pap jót akar, osztán az történik, amit ő akar. De hát: ereszd a hajam... te is az enyém... nem lehet. Meg... ezt se úgy mondom, hogy a gög fájna, hanem mi mán ezt megszoktuk, hogy a pap az okos ember, ha ügyünk-bajunk van, hozzá fordulunk, de nem lehet, nem lehet...

BALÁZS: Elútasítják?

KURÁTOR: El, azok el, el... A nagytiszteletű úr teccik tudni az egyházkerülettel, miegymással van elfoglalva... a macska rugja meg azt a sok papi gyűlést... nem lehetne annak a babráját olyan emberre bízni, akinek osztán a lenne a dolga?... A másik?... Aszongya, nem reszortja, menjünk a kössígházához, ügyvédhe, doktorho... még köszönni se mindig köszön, bizigen, tiszteletes úr... Aszongya káplán ü csak, nem sokáig lesz köze hozzánk, meg úgy is elég nyomorult a fizetése. Szóval sok a panasz, no.

BALÁZS: Testi is, lelki is.

KURÁTOR: Testi is, lelki is. No, de legalább szaporodnak a nazarénusok.

BALÁZS: Már itt is vannak?

KURÁTOR: De vannak ám! Imaházuk is van.

BALÁZS: Elég súlyos kereszt.

KURÁTOR: Keresztnek kereszt, ha úgy vesszük. De tessék megengedni, én azt mondom, hogy igazságok van.

BALÁZS: Kurátor úr, hogy mondhat ilyet? Szekta az. Kiválaszt a bibliából egy-két részt és azon lovagol.

KURÁTOR: Lehet, tiszteletes úr, megeshetik, de tetszik látni, az az egy jó megvan nálók, hogy úgy élnek egymásközt, meg köztünk, mint mink ezerkilencszázegynéhány esztendővel ezelőtt. Ez a veszedelem.

BALÁZS: Múló divat, higgye el! Ha nálunk felébred a lélek, visszajönnek mind.

KURÁTOR: Nehéz mán nékem hinni. Azt mondom: hiszem, jár a szám és itt... itt belől azt mondja egy darab belőlem... a jobbik, tiszteletes úr, a jobbik rámszól, hogy hazudok...

BALÁZS: Kimondta, Kurátor úr, kimondta. Hála Istennek... most már sejtem, mi a maguk igazi nyavalyája.

KURÁTOR: Most mondtam ki először. Tudja a jó Isten, hogy esett. Pedig a másik kettővel többet beszélgettem.

BALÁZS: Hm... mégis csak az Isten küldött ide engem. Nekem mondta meg először...

KURÁTOR: Az Isten. Jutunk is mi az Isten eszébe. Ha ugyan van Isten.

BALÁZS: Rettenetes! Rettenetes! Mit mondott? Egy ilyen ember! Eszínél van? Isten van!!!
(*Megijed, megrázkódik. Csendesen.*) Van Isten!

KURÁTOR: Igazság, tiszteletes uram. Kell lenni. De hát hol van? Mit akar? Mondja, mit akar velünk? Hát gyermek az Isten, hogy a legszentebb dolgokkal játszik? Kegyetlen Úr az Isten, aki uralkodni akar és nem törődik a többivel? Miért vette el a hitüket?

BALÁZS: Nem hisznek? Igazán nem? Mindenkiről azt meri állítani? Rettenetes állítás ez, hallja!

KURÁTOR: Hát hit a miénk? Én mindig ott vagyok a templomba és úgy jövök el onnét, hogy hiszen hát na... Nem hit az mán! Megsavanyodott az életünk, meg az arcunk és... (*megrázkódik*) félünk, félünk a haláltól... nem hiszünk mi már. Tiszteletes úr, tiszteletes úr: beteg a lelkünk!

BALÁZS: (*Lassan, elgondolkozva*) És ezt nekem mondja el legelőször. Háromszor látott...

KURÁTOR: A kis lányomnak vettem tennapra egyetmást avval, hogy a kis Jézus küldte. A komám megszólt érte. Azt mondtam: ne bántsuk. Szüksége van a gyermeknek a kis Jézusra. A nagyot nem érti, de ez gyerek, mint ő. Mert tiszteletes úr, nem szólnék, ha cafrang volna nálunk a vallás. De rettenetesen komoly dolog ám... Az a reménység, miegymás. Nem ízlik az élet nélküle. Úgy jár az ember, mint a részeg, azt se tudja, hova lép. Valamerre csak kell menni, hát megy, de valami nyikorogva ám, mint a ketetlen szekér.

BALÁZS: Akkor engem egészen bizonyos, hogy az Isten küldött ide magukhoz, hogy doktoruk legyenek. Lelki orvosuk.

KURÁTOR: Nehéz dolgot vállalt magára tiszteletes úr, Hagyja abba, nem kötelessége.

BALÁZS: Nem? Hiszen pap vagyok.

KURÁTOR: Hászen a másik kettő is annak hívhatja magát. Osztán: keresztel, esket, temet, prédikál, konfirmál, úrvacsorát oszt, idegen eklézsiát vizitál, eddig van.

BALÁZS: Derék, derék!

KURÁTOR: Meg hát... oda mán az én reménységem, hogy mi valaha meggyógyuljunk.

BALÁZS: Bízza az Istenre, Kurátor úr. Mert amit most csinál, ezt az egyet nem szabad: elcsüggedni. Bízni kell mindig, akármi történik. Az Isten megpróbálja az embert, de aztán lassan-lassan minden rendbe jön. *(Mind ezt szakadozottan mondja, a meggyőződés ereje nélkül.)*

KURÁTOR: Szép szavak. Kegyes szavak. Hej, tiszteletes úr, nehéz annak megállítani a más rivását, akinek a szeme könnyes.

BALÁZS: *(Közelebb megy. Fojtott, majd erősödő hangon)* Igen, könnyes a szemem. Az én életem is tele van szenvedéssel. Az én lelkem is csüggedt, az én hitem is meg-megingott. Az Isten ujját sokszor láttam. A balkeze én rám is nehezedett. De bízom. De remélek. De hiszek. És az én könnyes szemem több jogot ad nekem a vigasztalásra, mint másnak a nevető szeme, vagy másnak a száraz szeme. Mert nekem is fáj, tudja? És mégis vigasztalom a többit, akinek még jobban fáj. Letörülöm a könnyeimet és a másét úgy szárítgatom.

KURÁTOR: Úgy, úgy, tiszteletes úr. Vigasztaljon. Az jól esik.

BALÁZS: *(Már meggyőződés erejével)* Az Isten próbája ez csak. Meginog a hitünk a bajok között, de el nem veszhet. Látssa, ami testben

történt, szemünk láttára a Krisztus megjelenésében, az jelképezi a mi kicsi saját sorsunk jobbrafordulását. Hinnünk, remélnünk kell! Hiszen hit nélkül, meg reménység nélkül az egész kicirkalmazott életünk összemegy, megzavarodik. És lássa... *(Nagytiszteletű úr, Tiszteletes megjelennek az ajtóban és a hangos beszédre csodálkozva, figyelve állnak a nyílásánál.)*

MÁSODIK JELENET.

Nagytiszteletű, Tiszteletes, Voltak.

BALÁZS: ... amit hinnünk kell, meg amit remélnünk kell, nem is olyan hihetetlen, nem is olyan túlrózsaszínű. Mert nem érzi, hogy kell lenni Istennek? Egy darabig csak megyünk valamire az eszünkkel, hanem aktármilyen magasról is, vissza kell fordulnunk. No hát, ott az Isten. És Atyánk, akármit beszéljünk. Atyánk, millió meg millió könnyecsepp ellenére.

KURÁTOR: Sok igazságtalanság történik, uram.

BALÁZS: Honnan tudja, hogy az? Hátha bölcs végzés? Történik sok minden és sok baj is közbe, a vége mégis az, hogy vagy jól ütött ki, vagy próbatétel végett volt rá szükség. Lássa,

sok ember meghalt a mi hitünkért és a vérük öntözte, nevelte az egyházunkat életerős fává.

KURÁTOR: Életerős fává!

BALÁZS: Mert most baj van? Kell az is. Nem tudom, mi lesz, hogy lesz, de kell. És megnyugszom, mert hiszek.

KURÁTOR: Hát legyen igaza. De mondja, ha ennyi nyomorúság közt élünk, kínlódunk, miért kínlódunk, a semminek? Vagy tud remélni a síron túl?

BALÁZS: Gyötört a kétség, de megnyugodtam. Mutasson nekem egy porszemet is a világon, ami felesleges, vagy ami elvész.

KURÁTOR: Temérdek van, uram. Hát ez a sok rossz mindenféle, ami igazán nem kék. Oszt egyre szaporodik.

BALÁZS: Az is kell. Minden kell. Lássa, mit csinál a jó ilyenkor. Igyekszik felülmúlni, levernü a rosszat. Szóval dolgozik és pedig jó irányban és nagyobb mértékben, mint a rossz, mert különben elveszne. Lehet, ha rossz nem volna, nem csinálna semmit.

KURÁTOR: Megadom magam. Tiszteletes úr okos ember és hála Istennek, jó is. Hanem... lássa, ami elvész... Hiszen minden elvész. Bizony azt mondom én, ha leteszik az embert

a földbe, oszt elrothad, nem kél a fel onnét
többés-többet ítélet napján se.

BALÁZS: *(sóhajtva)* Szóval az örökéletben nem
hisz. Nem mondom én, töltöttkáposzát nem
igen eszünk azontúl...

NAGYTISZT.: *(az ajtóban fejét csóválja.)*

BALÁZS: ...de hogy minden a semmibe omol-
jon?... Halt már meg valakije?

KURÁTOR: Hát hogyne hótt vóna.

BALÁZS: Szerette?

KURÁTOR: Szerettem. Sirattam.

BALÁZS: És nem lázadt fel egész valójában az
elmúlás rettenetes érzete ellen? A visszavon-
hatatlanul elsuhanó élet gondolatára?

KURÁTOR Bizony, bizony...

BALÁZS: És belenyugodnék abba az élet min-
den percében, mert néha — nem mondom —
belenyugodnék, hogy egy bizonyos pillanatig
van minden — és azontúl egyszercsak sem-
mi... de igazán, pusztán, üresen semmi!!!?

KURÁTOR: *(fázósan)* Borzasztó...

BALÁZS: Látssa, ez az... Nem lehet. Remélni
kell! Mert akkor hiába az élet. És akkor
nem érdemes küzdeni, fáradni, dolgozni...
Minek? Múlik nap nap után... És egy-

szer csak végkép lepereg minden óránk. Minek hát? Úgyis vége lesz! Pedig a világot mégis az teszi. A küzdés. És mondja, a tél, meg a tavasz, minden a világon nem az örök életről beszél? Bízni kell! Remélni kell! Ez a sorsunk.

KURÁTOR: *(megfogja Balázs kezét)* Köszönöm, tiszteletes úr. Csakugyan az Isten küldte ide. Nem mondom, hogy egészen meggyógyultam, de nagyon megnyugodott a lelkem. És hiszem, hogy majdcsak meggyógyul az idővel. És hiszem, hogy meggyógyulunk mindnyájan. Tudja mit mondok, tiszteletes úr? Itt van közünk a bibliához, ahol a magunk kis nyomorult életével egybefolyik.

BALÁZS: Tudom. És lássa, itt ébred fel a kételkedés is legelőször. Pedig itt kell elhallgatnia. Arra való a pap. Arra kell.

KURÁTOR: Arra kéne.

BALÁZS: Majd lesz valahogy: ilyenformán. Együtt sírunk, együtt nevetünk. Mert az is rehez ám.

KURÁTOR: Mutatják a huzavonák. Meg a hidegség.

BALÁZS: Hát ezt még megbeszéljük. Jövő ilyenkorra feleslegünknek kell lenni. Majd hozza

be az irásokat. A napokban igen csak átveszem az egyházat mindenestül.

KURÁTOR: Az Isten küldte. *(megfordul)* ... Jó napot kívánok... *(ijedten habozik.)*

NAGYTISZT.: Adjon Isten, kurátor úr. Isten hozta tiszteletes úr. Most már végérvényesen, úgy-e?

BALÁZS: Igenis, nagytiszteletű úr. *(A káplán felé köszön)* Szervusz, Kovács.

KURÁTOR: Hát... hazahoztam tiszteletes uramat az állomásról. Igenis... *(szünet)* izé... minden jót kívánok... a perselyek..., mindenki kijött a templomból... alászolgája, minden jót, jó egészséget. *(kihátrál, szörnyű zavarban.)*

HARMADIK JELENET.

Voltak, Kurátor nélkül.

NAGYTISZT.: Minden jót. No tudja, tiszteletes úr, már mi nagyon sokat elveszekedtünk ezen a témán, mondott sok okos dolgot, de azért ma is azt állítom: Lem egészen helyes a fel fogása. Túl filozófus és nem tartja tisztelet-

ben a theológiát. Jó. De ne hirdesse. Tudja, a paraszt mégis csak paraszt.

BALÁZS: A pap lelkiorvos is. Itt a nép lelke beteg.

NAGYTISZT.: A pap Isten szolgája. Sőt: verbi divini minister. Verbi divini!

TISZTELETES: Illetőleg hivatalnok. De semmi-
esetre sem dajka, vagy felcser.

BALÁZS: Kedves tiszteletes úr! Ön nagyon „e-
világi“ ízű kijelentéseket tesz és bizonyára
tetszeleg magának, hogy modern lelkipásztor.
Pedig csak lelkiismeretlen ember. Nagytisz-
teletű úr megbocsájt szintén, ha vaskalapos-
ság vádjával illetem. Az urak túlon túl kis
kört tekintenek pályájuk gyanánt. Hej, pe-
dig higgyék el, hogy szép pálya a miénk, hát
nehéz is. Határjanincs pálya. Mert amit én
itt csináltam, az kötelességem volt, valamint
az is, amit akarok csinálni. Hallották. És
csak azután jön a megye, meg a kerület,
meg a zsinat. Mert annak is jönni kell. Ak-
kor aztán papok leszünk. Addig? Addig úgy
hívunk bennünket.

TISZTELETES: Hiszen tudod, míg tenni nem
kell... Minder diák idealista az életet illető-
leg. Azután, ahogy dalolja: filiszter lesz...
(*Odakint zaj, szitkozódás.*)

NEGYEDIK JELENET.

Előbbiek. Harangozó *(az úrasztali holmikkal)*
Gerzson.

HARANGOZÓ: *(Gerzson szidva belép. Utána Gerzson szintén beoldalog.)*

NAGYTISZT.: Mi báj, mi baj? Ég a falu?

HARANGOZÓ: Ez a félkalótya okoskodik megint. Jó napot kívánok.

NAGYTISZT.: Adjon Isten. *(Gerzson felé)* Hát csak nem nyughatik, nem nyughatik barátom... Ennye, ennye...

HARANGOZÓ: Sehogyse engedte volna bezárni a templomajtót. Ahogy mindenki kijött, oda-sompolygott az úrasztalához, oszt csókolta a terítőt rettenetesképp. Osztán bögött, de csúnyául, hogy ű a baromnál is baromabb, nem veszik emberszámba. No, mondtam neki, hát nem ok nélkül, felebarátom, Osztán, hogy a pakkot idehoztam, hát mindenütt gyütt utánam... Mán csak engedelmet kérek, igazán nem tehetek róla, 'stort 'ki, teee, ha mondom... Teccik látni, nem megy a szentnek se...

NAGYTISZT.: Ni öreg, hát nem komédiázsz. Azt kend úgysem érti meg sohase, hogy az Úrvacsora sákramentom, miegymás... nyugod-

jon bele szépen, különben is mindegy, akár belerugszik, akár nem, nem lehet kendnek Úrvacsorát adni. Mennyen csak haza, öreg. Na... nem kell okoskodni... kifelé csak... de hamar hát... egy-kettő, mit mondtam?

BOLONDOS GERZSON: Én is ember vagyok... kirugnak... kiruglak... az Isten szolgálja..

NAGYTISZT.: Elnye azt a... Értse meg, vén bolond, hogy a templom az Isten háza, ott nem lehet macskázni, ott nem lehet pistikázni, hisz maga azt se tudja, bú-i, vagy bá... nézze meg az ember.

GERZSON: A Krisztus... én értem nem halt meg?...

NAGYTISZT.: De igen, meghalt. A Krisztus mindenkiért meghalt. Hanem azért kend nem kap Úrvacsorát, mert bolond kend és csak azír akadémkoskodik kend, mert a többit látta és töri a happaré, hogy kendnek meg nem adtunk. Azt se tudja kend, mire való az Úrvacsora. Azért. Megértettük? He?

GERZSON: Olyan jól esnék...

NAGYTISZT.: Nem lehet. Én nem leszek a kend játszópajtáskája. Egyéb se kéne, csakhogy még magunk is rontsulunk a szertartásaink komolyságán.

BALÁZS: Tehát az örökkévaló szentséges szent Paragrafus nagy Pé-vel... ez a gát, nagytiszteletű úr?

NAGYTISZT.: Igen? Ha szabad kérdeznem, tiszteletes úr szerint ki kellett volna szolgáltatnom az Úrvacsorát bolondos Gerzonnak?

BALÁZS: Szerény véleményem szerint: ki.

NAGYTISZT.: Na, ez nagyszerű. Hogy az emberek közt — esetleg, de igazán csak esetleg, zúgni fog egy-kettő, arra úgy gondoltam formán, de hogy felszentelt lelkész... na, ez remek... ez igazán kitűnő...

BALÁZS: Ez az ember beteg...

NAGYTISZT.: Én nagyon meghiszem, de mit csináljak vele?

BALÁZS: Ha hatalmában áll, kötelessége meggyógyítani.

TISZTELETES: Menjen doktorhoz, ne jöjjön ide.

BALÁZS: Ez nagyon léha álláspont, kedves tiszteletes úr. Fölöttébb léha és lelkiismeretlen. Olyan... olyan... sehogyse papos, ra! Ez az ember lelkibeteg és a felzaklatott belső világára enyhetadó nyugalmat keres. Ez eddig igaz. Nem?

NAGYTISZT.: Mondjuk.

BALÁZS: És ha ezt itt, nálunk keresi... és ha mi látjuk, pedig látnivaló, hogy megnyugod-

nék, ha rajtunk áll a dolog, akkor kötelességünk nyugtot adni. Papok vagyunk, könyörgöm...

NAGYTISZT.: Nézze, kedves tiszteletes úr, ha ez igaz, akkor a gyónás, a Mária-képek csókolása, meg minden, minden, ami eseterként lelkinyugalmat adhat és ad: helyénvaló. Nem?

BALÁZS: Kérem. Ha egy hívem hozzámjön és látom, hogy rengeteg sok függ azon a két eshetőségen, hogy engedem, vagy nem engedem gyónni: meggyóntatom, ha kétszer református pap vagyok is, ha ezerkétszázan pereátot kiáltanak is a gyóntatásra egyébként.

NAGYTISZT.: Kitűnő. És tudja, mi lenne belőle? Két hét múlva már tizen mennének gyónni magához. Azután meg százan.

BALÁZS: Ha maga orvos lenne, nagytiszteletű úr, nem gyógyítana-e hipnózissal abban az egy esetben, amikor ez elkerülhetetlen és a betegnek élet-halál kérdése?

NAGYTISZT.: Nagyon szép elmélet ez, tiszteletes úr, de gondolja el csak, micsoda veszedelmes dolog lenne, ha aztán egyre nagyobb tért hódítana ez a kellemes kis gyógy mód.

BALÁZS: Az már megint az én kötelességem, hogy ezt megakadályozzam.

TISZTELETES: Mindig újabb és újabb kötelességek? Köszönöm szépen! Én pap vagyok. Purktum. Elvégzem a dolgomat és pont.

BALÁZS: Kedves tiszteletes úr, szerintem ezek az újabb és újabb kötelességek mind ott rejtőznek abban a fránya fogalomban, hogy: pap.

TISZTELETES: Szeretném tudni, micsoda törvények szerint?

BALÁZS: Nem tudom én. Úgy rémlik, az a bizonyos Jézus mondta valamikor. Akinek te — saját szavaid szerint — kommenciós cselédje vagy, tiszteletes barátom.

TISZTELETES: Vagy úgy, a Jézus? Ahá! A bibliában, nemde?

BALÁZS: Igen, a bibliában. A jó öreg bibliában.

NAGYTISZT.: Ebben én is osztozom Balázs karrtárs úrral. Az ilyen hangot nem szeretem egy pap szájából.

TISZTELETES: Nagyon sajnálom. Én hivatalnok vagyok, elvégzem, ami rám van bízva. Pap lettem, már azért, amiért, fizetésért dolgozom, hogy aztán miről mi a véleményem, ahhoz senkinek semmi köze.

NAGYTISZT.: De kérem, egy lelkész!? A bibliáról?!...

TISZTELETES: Há írnök vagyok, úgy-e tarthatom számárságnak, amit leíratnak velem?

Nem? Miért ne tarthatnám itt is anrak, amit elmondhatnak velem? Tisztetem és kötelességem szerint? Csak szépen mondjam, az a fő.

NAGYTISZT.: No de kérem, a biblia mégis...

TISZTELETES: Mít a biblia mégis?

BALÁZS: Nem a biblia mégis, hanem a végén az lesz belőle, még a sajátmagad álláspontjából nézve is, hogy ha a fogad fáj, hát kiszírod a pasasaidat a hivatalszobából.

TISZTELETES: Hát a gelebemre öleljem? Köszönöm szépen! Én pap vagyok.

BALÁZS: Punktum. Dehogy vagy pap. Lelkiismeretlen hivatalnok vagy. No, ide jöhét aztán egy punktum.

TISZTELETES: Azt meg egyenesem kikérem magamnak.

BALÁZS: Tudom, tudom. Az írásaid rendben vannak. A lelkiismereted nyugodt. De lásd, ez eddig nem papi funkció. Ez eddig igazán csak hivatal.

GERZSON: Tiszteletes urak, tiszteletes urak...

BALÁZS: Igaza van, bátyám. Míg mi itt konzultoztunk, akár hatszor is elpatkolhatott volna. Ezt azonban kend nem érti. Ez papi gyűlés, mialatt otthon sóhajtoznak a lelkibetegeink... Jól tette, hogy maga is beleszólt.

NAGYTISZT.: Hát komolyan ki akarja szolgál-
tatni az Ūri szent vacsorát ernek a félnad-
rágna?

BALÁZS: Ki.

NAGYTISZT.: Ez talán mégis sok lesz a jóból,
tiszteletes űr. Tisztában van vele, hogy ez
fegyelmi vétség? Ez nem egyezik meg azzal
a szép és szert tisztséggel, amit ráruháztak
és magára vállalt. Ez ellen tiltakozom.

BALÁZS: Sajnálom. Pap vagyok és nem hivatal-
nok. (el)

NAGYTISZT.: Ez rettenetes! Mi lesz az én egy-
házamból ilyen ember keze alatt? Ez az el-
járás először is ceremóriává degradálja a
sákramentomot, másrésztől gúnyt űz belőle.
Én azt se tudom, mit csináljak.

TISZTELETES: Semmit se csináljon. Hagyja
menni a maga útját, majd kitöri a nyakát.
Ez egy elmaradt pietista. Én modern ember-
nek és okos embernek tartottam. Hát errare
humanum est.

NAGYTISZT.: ... És éppen most is emberileg
tévedett, tisztelőtes űr. Én szerintem a Ba-
lázs nézetei túlon túl modernnek és semmi kö-
zük a theológiához.

TISZTELETES: No igen, igen, Krisztocentrikus
szempontból.

NAGYTISZT.: Nem sért meg vele, barátja az éretnyek. Egy papnak mindig Krisztocentrikusnak kell lenni. Mindig megvallottam, ma se szégyenlem: hiszem mindazt, amit a szájjammal vallok.

TISZTELETES: Hát hiszen én is hiszem — évelként hatszor, mint az Úrnak méltatlan ugyan, de rendelt és hivatalos szolgálja.

NAGYTISZT.: Nem gondolja, hogy ez egy kissé mégis csak túlság?

TISZTELETES: Nem. Csak a magánembert kell elválasztani a hivatalnoktól. *(Balázs jön kenyérrel, borosüveggel és pohárral.)*

NAGYTISZT.: Nem áll, nem áll. Vizet prédikálni, bort inni, gondolja meg csak.

BALÁZS: No jöjjön be a szalonba, öreg. Értse meg jól. Ne sírjon, ne fájjon a szíve: én feladom kendnek az úri szent vacsorát.

GERZSON: ... vacsorát... fel jó... jó... Istenem, Isterem... *(motyog, nem érteni mit.)*

NAGYTISZT: De tiszteletes úr!... *(Gerzson és Balázs bemennek. Az ajtó nyitva marad.)*

TISZTELETES: No nagytiszteletű úr, most a saját szavaival fogom meg. Tud valamit a szeretet és egyenlőség törvényéről?

NAGYTISZT.: Hát... tiszteletes úr is a pártján van?

TISZTELETES: Evangéliumi és egyéb ilyen szempontból feltétlenül. Csak a huszadik század szempontjából nem.

NAGYTISZT.: De hát a dogma? a dogma? Azt gondolja, hogy az felesleges? Hiszen az a létjogosultságunk alapja...

BALÁZS: *(Kiszól)* Legyenek szívesek csendben maradni. Itéljenek el, de ne kiabáljanak legalább egy kis ideig. *(belülről hallik a szava)* Keresztyén atyámfia! Én az én Uram, a Jézus szavaival hívogatlak: jöjj el énhozzám, ki megfáradtál és meg vagy terhelve és én megnyugosztlak téged! *(Nagytiszt. megbotránkozva csóválja a fejét. Tiszteletes gúnyosan mosolyog.)*

GERZSON: *(csalódott, sírósan kiabáló hangja kihallatszik)* A... a... az aranypohár...

NAGYTISZT.: No lássa, kérem, hogy igazam volt.

TISZTELETES: Egy darab középkor. És ez a mi sákramentomunk kiszolgáltatása szeretne lenni.

NAGYTISZT.: Engedelmet kérek: ez nem a mi sákramentomunk.

BALÁZS: *(Kijön a szobából, a harangozóhoz)*
Adja csak ide a templomi edényeket.

TISZTELETES: De kérlek, Balázs, ne nevettesd ki magad végkép.

NAGYTISZT.: Itt már nemcsak a nevetés játsszik szerepet, kérem. Én minden morál, jóízlés és vallásosság nevében megtiltom, hogy játékot üzzön tiszteletes úr ilyen végzetesen komoly dologból. Palástjába kerül!

BALÁZS: A lelkiismeretlenség hahotázik, a bigottság felháborodik. Sajnálom. Itt sem baboráról, sem dogmáról nem lehet szó. Itt a pap beszél, aki lelkiorvos. *(A harangozóhoz)* Kérem az edényeket.

HARANGOZÓ: *(habozva topog)*

NAGYTISZT.: Mihály, megtiltom!

BALÁZS: *(közeledik a harangozó felé)* Nem haltotta kend: adja ide az edényeket.

HARANGOZÓ: *(ijedten)* Igenis, értem. *(el.)*

BALÁZS: *(az útitáskájából palástot vesz elő és magára ölti. Közben.)*

HARANGOZÓ: *(jön egy ezüst tálcával és kehelylyel.)*

BALÁZS: *(átveszi tőle. Szünet. Nagytiszteletű és Tiszteletes az előbbi módon nézik. A Nagytiszteletű arca olyanfélélet fejez ki, mintha mondaná: Jézus, Jézus, látod ezt?, a Tiszteletesé: szent felvilágosodottság, jöjjön el a te országod! Belülről megint Balázs hangja hallatszik):* Immár jöjj tehátlan keresztyén

testvérem, mert mindenek készen vagynak a te számodra. *(Szünet. Szünet után Gerzson és Balázs kijönnek a szobából.)*

GERZSON: *(egy nagyot sóhajt. Hosszan és mélyen: lelkéből.)*

BALÁZS: *(int a harangozónak s az kiviszi az edényeket. Ő maga a palástot rakja helyre. Ezalatt a következő párbeszéd folyik le.)*

NAGYTISZT.: Szerencsétlen ember, mit csinált?

TISZTELETES: Modern theológia, modern theológia, modern theológia!

BALÁZS: *(halkan)* Ne zavarják szegényt. Kérem.

GERZSON: *(Egy darabig, melyben a párbeszéd is bennfoglaltatik, a közönség felé fordulva áll mozdulatlanul, arcán a teljes megnyugvás félreismerhetetlen jelével. Azután megcsuklik a hangja, reszketve térdreomlik, karjait ég felé tárja, majd keresztet vet. Sír.)*

NAGYTISZT.; TISZTELETES: *(Elnevetik magukat kárörvendő hangon)* No tiszteletes úr!?

NAGYTISZT.: Kellett ez...

NAGYTISZT. és TISZTELETES: *(egyyszerre)* Magának?

NAGYTISZT.: *(egyedül)* Miii? *(ugyanekkor)*

TISZTELETES: Hát mit szólni hozzá, nagy ember?

BALÁZS: (*Leül melléjük. Közelebb hajolva csendes, szomorú hangon szól*) Azt mondom, hogy nem elég prédikálni. És hiába botránkozzuk meg és hiába nevetnek ki: azért még nem maguk az igazi papok. Ott, ahol szükség van rá, nem szabad dogmákba burkolózzunk, mert a dogmák is ugyanazt célozzák, amit mi, amikor alkalomadtán és kivételképpen elmellőzzük őket. Ez a bibliai felfogás, nagytiszteletű úr és ez a modern theológia, tiszteteletes úr: a szívé... (*Hosszú szünet.*)

NAGYTISZT: És meg van győződve, hogy célhoz vezet?

BALÁZS: Meg.

TISZTELETES: Tuggylsten, pedig kétlem.

GERZSON: (*Felkel. Boldog, síró-nevető zokogással ráborul a Balázs kezére és megcsókolja.*)

BALÁZS: (*Csendesen elvonja a kezét. Szelíd, szemrehányó hangon a két pap felé*) Lássák, lássák...

— Fügöny. —

KARÁCSONY SÁNDOR

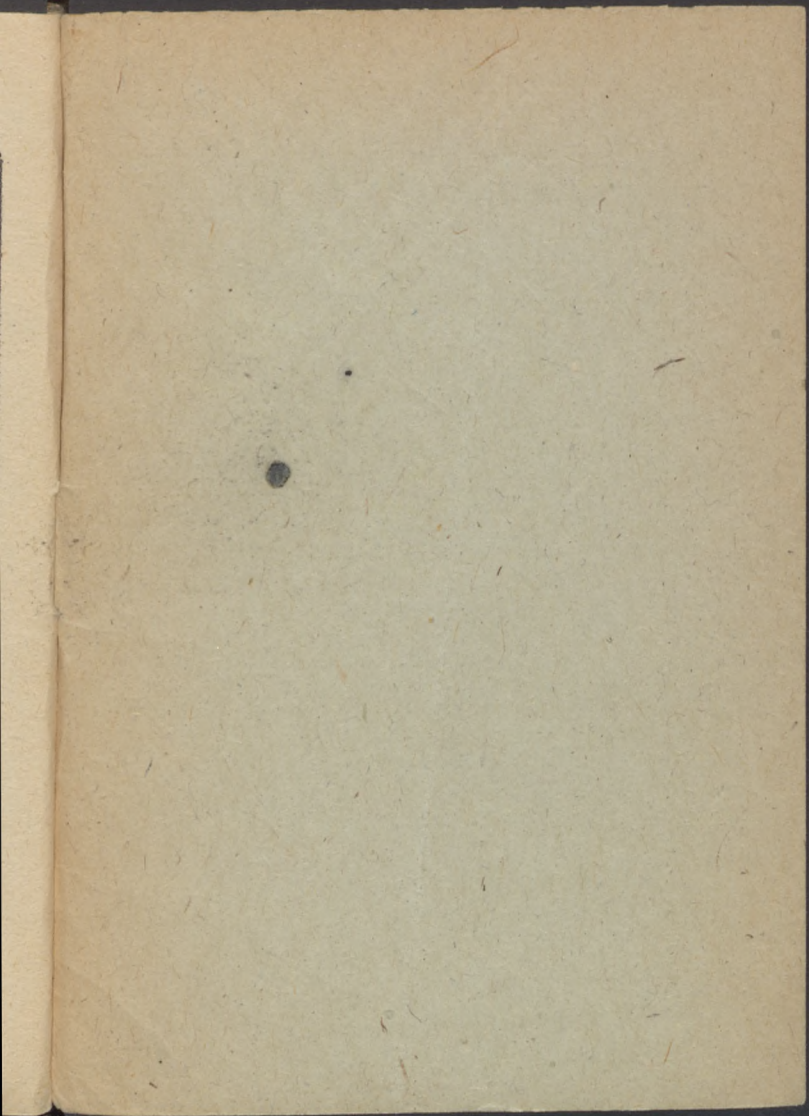
színdarabjai:

**Lányok ülnek a
fonóban**Énekes jelenet,
fiú és leányszereplőkkel**Pásztortüzek**

2 egyfelvonásos játék.

1. Este van, este van, ki-ki nyugalomban...
2. Mint ha pásztortűz ég...

EXODUS-KIADÁS

ÁRA 2.50 Ft

|||||
BETHÁNIA
NYOMDA
BUDAPEST
|||||